

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Christianæ. Institvtonis Formula

Sonnius, Franciscus

Sylvædvcis, 1570

Tractat. Tertius. De varijs Orationibus hominis Christiani.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30409

DE VARIS ORAT.

cibus, obsecratione, supplicione, sacrificijs: ut sua miseratione, & donet quod vires naturę excedit, & cōdonet, quo ingratitudo inobediētia quā nostra commeruerunt.

TRACTATVS

Tertius de orationib⁹ hominis Christiani, obsecrationib⁹, supplicationib⁹ & sacrificijs.

MAGISTER.

QVAM potissimum ob causam tam sedulo hortatus Saluator ad orationem partim doctrina, dicēs, Oportet semper orare & nō deficere: partim exemplo, dicente Euangelio, Erat enim per nos, stans in oratione Dei?

DISCIPVLVS.

No

HOMINIS CHRIST. 56

Nos ex nobis met ipsis nihil sumus, nihil habemus, nihil possumus, sed omnis nostra sufficietia ex Deo est. Præterea nō est homo qui viuat super terrā & nō peccet. Itaq; sūmope Eccle.
re nobis enitēndū est, vt laudib' diuinis, gratiarū insuper actionibus, orationibus, obsecrationibus, supplicationib', postulationibus, deniq; & sacrificijs prop̄esum reddamus in nos numē diuinū, subinde etiam placemus iratum.

M A G I S T E R.

Enumerasti simul multa, verū quā dabis horū distinctionē?

DISCIPVLVS.

Magnā & clarā. Quandoquidem laudes imp̄edimus Deo præ omnibus, tanq; primo rerum principio, ex quo, & per quod, & in quo sunt, ac subsistunt

DE VARIS ORAT.

stunt omnia. Gratiarū vero
actiones reddimus eidē p
muneribus quibus vimimur
quibus & iustificamur à peccatis
nostris, quibus denique
salnamur & prouehimur a
thronū gloriæ eius. Orationes
autē sunt idoneæ petitiones
quas omni loco, omniq; tēpore,
vel publicè, vel priuatim
fundere licet, impetrādi gratia.
Ceterū, obsecrationes di-
cūtur preces sacræ, factæ per
sacrū aliquod interpositū: ve-
luti cùm oramus per Christi
dominum, per redemptions
quæ est in sanguine eius, per
gratiā & consolationem spiritus
sancti, per infinitam bonitatem
Dei, per merita diuorum,
per oblationem Eucharistiae in Missa,
aut simile aliquid. Porrò supplicationes

fiant

AT. HOMINIS CHRIST. 57

fiunt magna cum humiliatio
ne, vtputa in cinere & cilicio,
& iejunio, in prostrationibus
in lustratione, quando videli-
cet Clerus cum populo deuo-
tè ac venerabundè circumit,
aliuando cum venerabili Sa-
cramento, aut Reliquijs San-
ctorū, aliquādo sine illis pre-
eunte Dominicæ crucis vexil-
lo. Postulationes deniq; sunt,
cum iure quodam velut exigi-
mus quod precamur, quale
est istud. Tuus sum domine,
saluum me fac. Vbi simul rati-
o inseritur à Psalmista, cur ex
audiri debeat: nempe, Quia
tua, domine creatura, tuaque
sum redemptio.

Psal.
118.

M A G I S T E R.

De his verò nihil ne habet
scriptura sacra?

DISCIPVL VS.

Pau-

DE VARIS ORAT.

Paulus scribēs Timotheo
inquit, Obsecro primum om-
nium fieri obsecrationes or-
tiones, postulationes, gratis
rū actiones pro omnibus ho-
minibus, pro regibus, & om-
nibus qui in sublimitate cō-
tuti sunt: ut & tranquillam
tam agamus in omni pietate
& castitate. Hoc enim boni
est & acceptū corā Salvatoris
nostro Deo, qui omnes homi-
nes saluos vult fieri, & ad agi-
tionem veritatis venire.

M A G I S T E R.

Et istud fit ne per omnem
bique Ecclesiam, vti docuit
Apostolus?

D I S C I P V L V S.

Fit reuera, fit sedulō, fit quo-
tidie, fit vbiq; locorū, fit die
ac nocte: in primis à Clero
sub diuinis officijs, idq; nomi-
ne to-

T.
theo si
um om
nes ora
gratis
bus ho
, & om
ute cōf
illam
pietat
n boni
luator
s hom
ad agn
e.

nem
docuit

it quo
fit die
Clero
; nomi
ne to

HOMINIS CHRIST. 58
ne totius populi Christiani.
Et enim laicis studio rerū mū
danarū occupatis, viri Ecclesi
astici toti incunibūt nomine
omniū executioni huius doct
riñq; Apostolice, Beneficijs seu
stipēdijs quibusdā in sustenta
tionem vitæ eorum deputa
tis. Qua sanè ratione & ipse
populus facit, quod Paulus fa
ciēdū docuit. Quandoquidē
quod per alium facimus, reue
ra nos facere dicimur.

MAGISTER.

TV autem quid potissimū
precaris?

DISCIPULVS

Orationem Dominicam, cu Mat.
ius initiū est, Pater noster qui 6.
es in cælis. Luc.

MAGISTER.

II.

Perge

DE VARIS ORAT.

Perge, ne verearis.

DISCIPVLVS.

Sanctificetur nomen tuum.
Adueniat regnum tuum. Fia
voluntas tua sicut in celo & in
terra. Panē nostrum quotidiani-
anum da nobis hodie. Et di-
mitte nobis debita nostra si-
cut & nos dimittimus debito-
ribus nostris. Et ne nos indu-
cas in temptationem. Sed libe-
ra nos à malo. Amen.

M A G I S T E R.

Hæc præcatio cur Domini-
ca dicitur?

DISCIPVLVS.

Quia à Christo omniū domi-
no sic digesta est, & præscripta
discipulis suis Matthæi sexto,
& Lucæ viidecimo.

M A G I S T E R.

Nonne cōuenit & nos omnes
q; Christi fideles sic orare?

Disci-

A.T.
S.
a tuum
m. Fia
elo & in
uotidi
. Et di
ostrasi
debito
s indu
ed libe
omini
domi
scripta
sexta,
omnes
re?
Disci

HOMINIS CHRIST. 59
DISCIPVLVS.

Procul dubio. Nulla enim alia
est oratio diuinior, nulla pur-
gator à puluere indiscretæ
postulationis, nulla ad impe-
trandum efficacior. Quid e-
nim negabit pater, quando
humiliter urgetur prescripta
filij sui oratione?

M A G I S T E R.

Vna ne est oratio, an plures
simil connexæ?

DISCIPVLVS.

Et vna est, & plures, ut velis.
Comprehendit enim septem
diuersas petitiones, quas licet
ut simul postulare à Deo pa-
re, aut vnamquamque seor-
sum, prout occasio se offert
vel necessitas.

M A G I S T E R.

I N Prima parte Dominicæ
orationis, videlicet Pater
noster

DE VARIS ORAT.

noster qui es in celis, quid
timus? DISCIPVLVS.

Non est hæc pars petitio
qua, sed ad captiā benevol
tiā præfatio, qua Deū in no
propensiū reddere cupimus.

MAGISTER.

An Deus existat pater noſte
DISCIPVLVS.

Vtq; & quidē omnium vi
uentiū, pater creatione, inspi
rans cunctis vitā qua vivunt
corporaliter. At Christianorū
paulo peculiariūs pater, ne
pe adoptione, qua sub lau
cro fontis eos adoptauit in so
cietatem filij sui Christi. Por
rò propriissimè pater eorum
qui aetū noua creatura sunt
in Deo, renati Spiritu sancto
intus inhabitante, hoc est, in
storum hominum.

MAGISTER.

RAT. MANDAT. CHARIT. 60

De quibus dicit Ioannes, VI. 1. Ioh.
dete qualē charitatem dedit 3.
nobis Deus, vt filij Dei nomi
nemur & sumus. Charissimi,
nunc filij Dei sumus, & non-
dum apparuit quid erimus.

DISCIPVLVS.

O genus Christi fidelium. O
nobilitatem ter maximā, quæ
genealogiam suam producit
in ipsum usq; Deum.

MAGISTER.

Cur autē magis placuit Christo
hæc forma orandi Pater
noster, &c. quā ista, Domine
noster qui es in cælis?

DISCIPVLVS.

Potissimum ideo, vt sub ipso
statim orationis exordio
in ardescat affectus (solet e-
nim cōcutere viscera vel sola
paterni nominis appellatio)
flatq; auctior exorādi fiducia.

Pater-

DE VARIS ORAT.

Paterno siquidem pectoris
nihil negare filio, eò quod
us est aliquid patris.

MAGISTER.

Nōne pater noster celestis
ut pote Deus, ubique est?

DISCIPULVS.

Prorsus ubiq; per presentia
per essentia, per potestate.

MAGISTER.

Cur ergo hic additur, Qui
in cælis, quasi nō esset ubiq;

DISCIPULVS.

Ezai. vlt. Quia licet ubique sit, tam
cælū sedes eius. Rursum cum

Etā licet moderetur, nusquam
absens, tamen cælum thronu
eius. Tertio, etsi nullibi defi
plenitudo maiestatis suæ, ta
men in cælis est curia trium
phalis gloriae eius. Voluit ita
que Christus hoc expressè ad
ditum, ut inter orandum sur
sum

A.T.
torise
quod
HOMINIS CHRIST. 61

sum præcurrat affectio vbi
postea erit æternæ fœlicitatis
nostræ possessio.

MAGISTER.

Hucusque optimè : nunc
pergamus.

DISCIPVLVS.

Sanctificetur nomen tuum.

Hæc est sanè prima petitio
orationis Dominicæ.

MAGISTER.

Verum de quo nomine, &
de qua sanctificatione istud
intelligitur?

DISCIPVLVS

De quolibet nomine, sub quo
innotescit coliturque diuinæ
maiestas. Sanctū verò dicitur,
nō solū purū & impollutum,
verum etiam inuiolatū atque
venerandū. Itaq; sanctificatur
nomē Dei, quoties corde ore
plenaq; confessione colitur à

F. nobis

DE VAR. ORAT.

nobis, & glorificatur ut non
talis tāq; eminentis maiestatis.

M A G I S T E R.

Fuisset ne potius dicendum
Sāctificeris tu pater, quām
ctificetur nomen tuum?

D I S C I P V L V S.

Multò plus energiæ habet
hoc posteriori modo dictum.
Primò, quia tāta est maiestas
diuinæ celsitudinis, ut non so-
lum sit venerandū ipsum nu-
men, sed etiā ipsius numini
nomen siue appellatio. Seco-
do, quia nomen subinde acci-
pitur pro celebritate siue fa-
ma, hoc est, pro præclara noti-
cia cū obseruatione: ut cū di-
cimus hūc vel illū esse magni
nominis. Precamur ergo logi-
lateq; colatur diuini nomini
celebitas, Sicut in cælo & in
terra. MAGISTER.

Re

Recte. Nam particula illa ad duas præcedentium postulationū repetenda videtur, Dic modò quod sequitur.

DISCIPVLVS.

A Dueniat regnum tuum.

MAGISTER.

Qué habet sensum hæc peti-
tio? DISCIPVLVS.

Regnum dicitur tam regio
sive populus cuius rex mode-
ramen tenet & sceptrum: quæm
ipse dominatus & imperij po-
testas. Hic igitur est sensus.
Regnū tuū, ô pater cælestis,
hoc est, tua gubernatio, tua-
q; dominij potestas, qua diui-
nè moderaris populū tibi sub-
iectū, adueniat huc ad nos, vt
reuera nos hīc in terris tuum
possimus dici regnum, sicut
vniversitas Diuorum est, di-
citurq; tuum vnius regnum

F ij. in cæ-

DE VARIS ORAT.

in cælis , vtque tu Deus pat
regnes hic in cordib⁹ nost⁹
per spiritū sanctum , nō au
regnet in nobis spiritus m
lignus , aut error , aut cōcupi
centia aut peccatū qualia d
minantur latè potissimum
infidelibus , deinde in heret
cis , tertio in peruersis Chri
anis .

M A G I S T E R .

Perge nunc .

D I S C I P V L V S

Fiat voluntas tua sicut in
lo & in terra .

M A G I S T E R .

Nonne voluntas Dei est o
nipotens ?

D I S C I P V L V S

Prorsus . Verūm nō accipit
hic voluntas pro beneplac
to Dei , quod semper fit ; nō
impediri potest , sed pro o
quod voluntate Dei tradit

A.T.

HOMINIS CHRIST. 63

est, aut decretum, aut statutū,
vel consultum, iuxta phrasin
vulgarē, qua dicimus, hæc est
voluntas mea, pro eo quod di-
citur, hæc est sententia mea, si
ue decretum voluntatis mee.

MAGISTER.

Quid ergo oramus hoc loco?

DISCIPULVS.

Istud. O pater, nostra volun-
tas plerumq; aberrat nescia-
recti, estq; instabilis, effrenis,
inteperans, & prona vbiq; in
malū. Tuę autē volūtatis tra-
ditio, præceptum aut cōsilium
semper est plenum iudicij, nū
quā deflectens neque à bono
neq; à vero. Fiat itaq; tua vo-
luntas, non nostra hīc in ter-
ris quēadmodum fit in cælis.

MAGISTER.

RECITA SEQUENTĒ PETITIONĒ.

DISCIPULVS.

Panem

DE VARIS ORAT.

Panem nostrum quotid
num da nobis hodie.

MAGISTER.

Indigemus ne & alijs p
ter panem?

DISCIPVLVS.

Etiam obsonio, potu in
per & vestitu indigemus. N
rū omnia eiusmodi nomi
panis intelliguntur secūdū
phasim scripturæ sacræ.

MAGISTER.

At vbi est ista phrasis?

DISCIPVLVS.

Genesis. 39. capite. Nec qui
quam (inquit textus) nouen
nisī panē quo vescebatur, ho
est, pr̄ter ea quæ sustentatio
ni eius necessaria erant. On
mus ergo Deū patrem vt de
nobis hodie, hoc est tēpon
pr̄senti, necessariæ vitæ no
stræ.

MAGISTER.

C

HOMINIS CHRIST. 64
Cur sub nomine panis, & pa-
nis quotidiani?

DISCIPVLVS.

Primò, vt planè humilis sit
nostra oratio, more mendicá-
tiū ostiatim. Qui cùm gratū
habeant quicquid porrectum
fuerit, tamen postulant sub
nomine panis, ne ad copiam
vel luxū petere videantur, sed
ex necessitate. Sic & nos ora-
mus: O pater, etsi indigni su-
mus tuis muneribus, saltem
panem sine quo non viuitur,
& quidem illum quotidianū,
hoc est, non splendidum, non
festiuum, sed eum qui quoti-
die in vsu esse debet, da no-
bis. Deinde ideo sub nomine
panis petimus, vt grata sit o-
ratio nostra recta fidei con-
fessione: nam hac forma o-
rantes, confitemur simul
hand

DE VARIS ORAT.

haud quaquā nostrāe sollicitū
dīnis esse aut laboris, sed dī-
ni muneris, quō vel vnius dī-
panē (ne dicā viētum) habem-
us.

M A G I S T E R.

Ceterū, cur nostrū, ac nobis
& nō potius dīcimus, da mihi
panē meū numero singulari-

D I S C I P V L V S.

Quoniam fratres sumus, &
vnius corporis membra. Ideo
voluit nos Christus, nō solum
pro nobis, sed & pro frati-
bus nostris sollicitos esse.

M A G I S T E R.

Habet ne aliquantulum plus
mysterij hæc petitio?

D I S C I P V L V S.

Habet. Nā panis simul myste-
rī significat omne illud, quod
alit vegetatque spiritum no-
strum in opere bono, vti faci-
unt verbum Dei, dona gratia

rum

HOMINIS CHRIST. ⁶⁵
rum, Sacra menta Ecclesiæ, po-
tissimum autem sacrosancta Eu-
charistia sub specie panis.

M A G I S T E R .

Quapropter loco vocis, Quo
tidianū, qua utitur Lucas, po- ^{Luc.}
suit Matthēus, Supersubstan- ^{ii.}
tialē, ut intelligamus in pri-
mis petendam esse escam viui ^{Mat.}
ficatricem animæ, quæ rerum ^{6.}
substantias excedit.

D I S C I P U L U S .

Petimus ergo. O pater sal-
tem eā diuinī verbi annuncia-
tionem, easq; Spiritus sancti
gratias, sine quibus non rectè
viuitur, da nobis hodie, hoc
est, in hac vitæ istius peregrina-
tione, in qua sine gratia tua
nemo non errat, nemo nō mi-
serè perit, da quoq; illum qui
corporibus nostris alendis
quotidie est necessarius.

F v. Magis-

M A G I S T E R.

Omnia optimè. Perge porro
ingeniose puer.

D I S C I P V L V S.

E t dimitte nobis debita no-
stra, sicut & nos dimittim'
debitoribus nostris.

M A G I S T E R.

Quæ auté sūt ista debita quæ
no bis donari rogamus?

D I S C I P V L V S.

Sūt peccata nostra quibus de-
bitores cōstituimur ac rei co-
rā Deo. Nā Lucas expressè in-
quit, Dimitte nobis peccata
nostrā. M A G I S T E R.

Cur additur, Sicut & nos di-
mittim' debitорibus nostris?

D I S C I P V L V S.

Vt tales simus erga proximos
nóstros, qualē Deū esse cupi-
m' erga nosmetipſos. Nā sub-
dit Saluator, Si em̄ dimiseri-
tis hominib' peccata eorū di-
mittet vobis pater vester cele-
stis delicta yestra. Si autē nō re-

HOMINIS CHIRST. ⁶⁶
miseritis hominibus, nec pa- Mat.
ter vester remittet vobis pec- ^{6.}
cata vestra. MAGISTER.
Nota, fili, hāc illationē Salua-
toris, valde eīm metuenda est
ijs qui ire & odij tenaces sūt.

MAGISTER.

DIC modō sextā petitionē.

DISCIPVLVS.

Et nē nos inducas in tentati-
onem. MAGISTER.

Quid verò tentatio?

DISCIPVLVS.

Tētari vel à teneo (vt qdā pu-
tāt) vP à tédo (vt alij opinātur)
deriuatur, q̄ qui tētat eosq;
tenet & cōtrectat, siue eosq;
se extēdit in ré explorādā, do
nec exploratā habeat. Sūt au- Iac. 1.
té duo genera tētationū. Alte-
rū q̄ pbat, quo Deu stētauit Deu.
Abrahā, Job, Tobiā, vteos illu ^{22.}
fres faceret in speculū aliorū.
Alterū q̄ seducit, & studio a- ^{1. To.}
uertēdi hominē à Deo infert. ^{2.}

DE VARIS ORAT.

Quo modo tentat mundus,
tentat caro, tentat satanas,
tāt seductores homines dum
ad peccandū pellicere cona-
tur. MAGISTER.

An quempiam hoc pacto te-
tet Deus?

DISCIPULVS.

Iaco.
x.

Non, quia Deus (vt docet Ia-
cobus Apostolus) nemine té-
tat, scilicet ad malum seducé-
di animo. At tamē Deus offe-
sus inducit siue induci permit-
tit in temptationem, hoc est, in
ea quibus seducimur, nostra
ingratitudine, alijsq; demer-
itis sic exigētibus. Oramus ita
q; O pater, ne nos inducas in
temptationē seductionis, etiā si
sic exigāt mala merita nostra.

DISCIPULVS.

Ed libera nos à malo. A-
men. MAGISTER.

A quo

HOMINIS CHRIST. 67

A quo autem malo?

DISCIPVLVS.

Potest quidem vox, malo, ad
rem referri, quasi dicas à ma-
licia, siue ab omni quod con-
volutam habet maliciam, ac
proinde dispendium salutis.
Verùm Græcus articulus τὸν
πονηρὸν suadet, vt magis refe-
ratur ad Diabolum & mini-
stros eius quorum est tentare
ad malefaciénum, vt & suum
locum aptius habeat aduersa-
tiua particula. Sed.

M A G I S T E R.

Et quorsum concluditur o-
ratio Dominica, Hac Hebra-
ica voce, Amen?

DISCIPVLVS.

Beatus Hieronymus dicit, A
mē esse signaculum orationis
Dominicæ. Quod Aquila in-
terpretatur, fideliter, Nos
(inqui-

DE VAR. ORAT.

(inquiens) possumus dicere
verè, quasi verè pater, aut ob-
secro pater, ita fiat quemad-
modum petitum est.

¶ De Salutatione Angelica

M A G I S T E R.

Nunc recita Salutationem
Angelicā quā ad deipara-
virginem facere solemus.

M A G I S T E R.

Ave Maria, gratia plena, Do-
minus tecū, benedicta tu in
mulieribus, & benedictus fru-
ctus vētris tui Iesus Christus.
Amē.

M A G I S T E R.

Quid te docui de hac salu-
tatione?

D I S C I P U L U S.

Quod sit reuera verbum Dei,
quicquid in ea continetur, fu-
isseque sic acclamatum virgi-
ni Mariæ magna cum venera-
tione, partim ab Archange-
lo Gabriele, partim à Spir-
itu San-

HOMINIS CHRIST 68

dicens
aut ob-
uemad
tu sancto per os Elizabeth,
vt est videre Lucæ primo.

MAGISTER.

Verū an debeamus nos diuā
virginē hac salutatione vene-
rari? DISCIPVLVS.

Quis dubitabit, num coli de-
beat à nobis quam & Ange-
li de cælis, & sancti in terris
adeò venerati sunt, vt accla-
ment ei huiusmodi preconia,
Aue gratia plena. Item Do-
minus tecum, Item. Benedi-
cta tu in mulieribus, hoc est,
plusquam omnes mulieres.
Ité Benedictus fructus vètris
tui? Aut quis negabit honorē
impédere illi quæ dignatione
Altissimi deipara effecta est?

MAGISTER.

Potissimum cum ipsamet
Spiritu sancto plena dicat Luc. 3
de se, Ecce enim ex hoc bea-
tam

DE VAR. ORAT.

tam me dicent omnes generationes. Dixeritq; ad eam sancta Elisabeth admodum venenundè, Et vnde hoc mihi, veniat mater Domini mei? me? Dixeritq; tertio ad Christum mulier illa Euangelica Beatus venter qui te portauit & vbera quæ suxisti? Canantique vniuersa Ecclesia, Beata viscera quæ portauerunt terti patris filium.

DE ALIIS ORATIONIBUS Christiano homine dignis.

MAGISTER.

Sunt ne & aliæ orationes quæ conuenit subinde precari

DISCIPVLVS.

Sunt & quidem verbis succinctæ, & sententijs efficaces, & Scripturarum authoritate commendatæ, quas tanquam proprios vngues teneo.

Magis.

Luc.
II.

HOMINIS CHRIST. 69

MAGISTER.

Dic ergo dum cupimus ab
errore vel peccatis recipisci-
re quid precandum?

DISCIPULVS.

Pater peccavi in cœlum, &
coram te. Iam nō sum dignus
vocari filius tuus, sed fac me
sicut vnū de mercinarijs tuis.
Sic enim orauit filius ille pro-
digus: & statim receptus est
in gratiā. Aut sic, Deus propi-
tius esto mihi peccatori, tun-
dēdo simul peccatus quasi in vin-
dictā, quod tantū dominū tā
enormiter offenderimus. Sic Luc,
enim orauit Publicanus: & te 18.
stimonio Christi descendit iu-
stificatus in domū suam.

MAGISTER.

Et quando aduersa premunt
bonisq; nudamur, quid in ore
simul & corde versabitur?

Disci-

DE VARIS ORAT.
DISCIPVLVS.

Illud, Dominus dedit Domini abstulit : sicut Domino placuit, ita factum est, sit nomē Domini benedictū. Sic enim oruit sanctus Job, & bona qua perdiderat duplicauit ei Dominus.

M A G I S T E R.

Quando autem accidit angustia cordis, aut ægritudo, aut plaga, aut supplicium, quid orabimus.

D I S C I P V L V S.

Mat. 26. Pater si possibile est, transseat à me calix iste absinthij
Mar. 14. veruntamen pater non mea,
Luc. 22. sed tua voluntas fiat. Nam sic
orauit Christus cùm iam sanguineum sudaret sudorem
præ angustia cordis.

M A G I S T E R.

Et morte iam appropinquat, quæ erit oratio nostra?

Disci-

A T.

it Dom.

mino pl

nomē D

enim or

ona qu

it ei D

TER.

ridit an

gritudo

iiū, quid

S.

t, tran-

bsinthij

n mea,

Nam sic

am san-

udorem

pinqu

ra?

Disci

HOMINIS CHRIST. 70

DISCIPVLVS

Pater in manus tuas com- Luc.
mendo Spiritum meum. 23.

MAGISTER.

Eademque pronuncianda
est diligenter coram infirmis
cum iam incipiunt mori.

DISCIPVLVS.

Nam sic orabat Iesus ante-
quam expiraret animā. Simi- Acte.
liter & protomartyr Stephā- 7.
nus. MAGISTER.

Ad hæc quando sacram syna-
xim celebramus, quid tunc
erit in meditatione nostra?

DISCIPVLVS

Istud, O sacrum conuiuium
in quo Christus sumitur, reco-
litur memoria passionis eius,
mens impletur gratia, & futu-
ræ nobis gloriæ pignus datur.
Subiungendo sub ipsam sus-
ceptionē corporis Dominici,
Domi-

DE VAR. ORAT.

Domine nō sum dignus ut in
tres sub tectū meū, sed tu
tū dic verbo, & sanabitur an-

Mat. 8. ma mea. Quoniam sic dixit Christo, & audire meruit a Christo, Nō inuenit tantā fidē in Israēl. Vade, puer tuus viuit.

M A G I S T E R .

Dum vero boni aliquid incipiūs, quid precandum?

D I S C I P U L U S .

Deus in adiutorium meū
intende domine ad adiuuandum me festina. Sic enim solitus est precari sanctissimus David Propheta.

M A G I S T E R .

Pro benefactoribus quid?

D I S C I P U L U S .

Retributor omnium bonorum Deus, retribuere dignare omnibus nobis bona facientibus vitam aeternam.

Magis.

HOMINIS CHRIST. 71
MAGISTER.

Pro fidelibus defunctis?

DISCIPVLVS.

Requie æternā dona eis Do-
mine, & lux perpetua luceat
eis. Vel, Requiescant in pace.
Sic enim orat verbo Dei in-
structa Ecclesia catholica.

MAGISTER.

Deinde ad omnem progres-
sum ac motum, potissimum
dū surgimus mane, dum cubi-
tum redimus vesperi, nihil ne
decet facere ac dicere homi-
nē Christianum?

DISCIPVLVS

Decet profectō: & ante om-
nia signare se signaculo cru-
cis: quia sic factum esse ab in-
cunabulis nascētis Ecclesiē le-
gimus apud Tertullianum li-
bro suo de corona militis. De-
inde decet subiçere hanc ora-
tionem

DE VAR. ORAT.

tionē. Benedicat mihi Dominus & custodiat me: ostendat Dominus faciem suam mihi, & misereatur mei: conuertat Dominus vultū suū ad me, & det mihi pacem. Amen. Hunc enim benedicendi modum docuerat Deus famulum suū Moysen, vel similem, vtpote, In nomine domini nostri Iesu Christi crucifixi surgo, aut cubitū eo, ille me benedicat, regat, custodiat, & ad vitam perducat æternā. Amen.

M A G I S T E R.

Et vbiq; conuenit simul addere orationem Dominicam, aut eam orationis Dominicæ partem, quæ magis congruit. Cætera verò per temetipsum sensim magis magisq; animaduertes. Nūc de sacrificijs Christiani hominis.

Magis-

A.T.
i Domi-
ostendat
m mihi,
onuerta
d me, &
n. Hunc
modum
lum suū
vtpote,
ostri Ie-
rgo, aut
edicat,
d vitam
en.

HOMINIS CHRIST. 72
De Sacrificijs nouæ Legis. 2
MAGISTER.

L Ex omnis semper habuit
suum sacerdotium, suumq;
sacrificiū, quod igitur est sacri-
ficiū legi Euangelicæ peculi-
are? DISCIPVLVS.

Eximiū illud atq; tremēdū sa-
crificiū altaris, quod Missam
appellamus, in quo offertur
Deo verum corpus & sanguis
Domini nostri Iesu Christi, in
odorē suavitatis pro viuis &
defunctis. MAGISTER.

Et quot precor partibus ab-
soluitur hoc sacrificium?

DISCIPVLVS.

Potissimum tribus. Népe cō-
secratione, qua trāsubstantiā
tur panis quidem in corpus,
vinū verò aqua mixtū in san-
guinē Domini. Oblatione,
qua reuera ipsum verum cor-
pus &

Magis-

DE VAR. ORAT.

pus & verus sanguis Dominus
mysticè sub speciebus panis
& vini offeruntur Deo, in co-
memorationem eius oblatio-
nis quam ipse met fecit in an-
crucis. Et communione su-
sumptione, qua utrumque à ce-
lebrante sumitur, velut my-
lus cibus animæ.

MAGISTER.

Quare dixisti potissimum?
DISCIPULVS.

Quia Missa etiam compre-
hendit in se tanquam suas pu-
tes, orationes, gratiarum actio-
nes, lectionem insuper Epistolæ,
sive Prophetiarum ac Euange-
lij, denique & confessionem
quam certe omnibus premit-
tere oportet, quo sancte san-
ctissimum ac tremendum il-
lud mysterium peragatur.

MAGISTER.

Cui

A.T.
Domin
s pan
o, in c
oblati
it in an
one sru
q; à c
ut myf

HOMINIS CHRIST. 73
Cur autem Missa , appellatur
eiusmodi sacrificium?

DISCIPVLVS.

Vocē hanc, Missa, habemus
ab Hebræis mutuatam , qua
patres nostri significare volu-
erunt altaris mysteriū, quod
Græci λατουργίαν vocant.

M A G I S T E R.

Nullum ne aliud sacrificium
habemus in noua lege prēter
iam dictum?

DISCIPVLVS.

Etiam nunc suum usum ha-
bent sacrificium cordis cótri-
ti, sacrificiū laudis, & sacrifi-
ciū Eucharisticū siue gratiarū
actionū. Sed hēc sunt cōmunia
sacrificia omni legi, & omni
populo credēti , omniq; loco
ac tempore peragi possunt, il-
lud autem Missæ sacrificiū pe-
culiare est Euangelio , datum

G. Eccle-

DE SACRAMENTIS.

Ecclesiæ ad recōciliandū populum Christianum Deo, ne peragitur nisi in loco sacro.

M A G I S T E R.

Vbi datum Ecclesiæ?
DISCIPVLVS.

In Cœna nouissima. Luce.
vbi Christus sacerdotiū instituit, ad quod propriè pertineth ius sacrificij ministerium.

M A G I S T E R.

De quo mox dicemus inter Sacra menta.

TRACTATVS.

Quartus de Sacramentis
Ecclæsiæ.

M A G I S T E R.

DE Sacramentis Ecclesiæ,
quid habet vetus & orthodoxa Patrum traditio?

DISCIPVLVS.

Quod sint septē numero, vide licet, Baptismus, Confirmation, Eucharistia, Penitentia, Extre-